

Урок № 6

Тема уроку: Трудові ресурси України і зайнятість населення. Безробіття.

Мета уроку: дати визначення і охарактеризувати поняття «трудові ресурси», «зайнятість населення», «економічно активне населення», «безробіття»; пояснити забезпеченість трудовими ресурсами різних регіонів України, їхній кількісний та якісний склад, проблеми; вчити учнів пояснювати причини неповного використання трудових ресурсів;
-розвивати навички працювати з додатковими та статистичними матеріалами: порівняння (структуру зайнятості населення в Україні з іншими країнами світу)
-виховувати почуття громадянської відповідальності, акцентувати увагу на значенні рівня класифікації трудових ресурсів для господарського розвитку країни.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу, закріплення набутих знань.

Обладнання: карта України, Конституція України, статистичні матеріали, атласи.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент

II. Актуалізація опорних знань і умінь учнів.

1. *Бліцопитування.*

2. *Тест –картки (завдання підвищеної складності).*

III. Мотивація навчальної діяльності учнів.

Прийом «Проблемне питання».

Повідомлення теми і мети уроку.

У будь – якій країні є частина населення, яка виробляє блага, а все населення в цілому - споживає ці блага. Усвідомлена праця є ознакою, яка відрізняє людей від тварин. З життєвого досвіду нам відомо, що не всі люди працюють: одні ще малі, інші непрацездатні. На сьогоднішньому уроці ми з'ясуємо питання, які пов'язані з людьми, які працюють або не працюють. Розглянемо таке неприємне соціальне явище як безробіття. Чому у нашій країні такий великий процент безробітних?

IV. Вивчення нового матеріалу.

1. Юридична довідка.

а) Робота з Трудовим кодексом України., зачитування, в яких документах записані нормативи трудових ресурсів. (Обов'язки працюючих зібрані в Кодексі законів про працю і в Законі про охорону праці.)

б) Конституція України: статті 43 (Кожна людина має право на працю...), ст..45,23,25,26).

2. Колективне складання схеми .Склад трудових ресурсів. Словникова робота.

Створення опорної схеми під час розповіді учителя.(Малювання схеми в зошитах та на дошці).

Евристична бесіда. Ставлю проблемне запитання, учні виводять поняття «трудові ресурси» .

Прийом «Оціни ситуацію»:Завдання:визначте, під які категорії підпадають ці верстви населення:

В Андрія вища технічна освіта і він шукає роботу за спеціальністю.

Олена навчається в 10 класі середньої школи.

У грудні Даринці виповниться 4 роки.

Наталка – домогосподарка, яка виховує двох дітей.

Трудові ресурси – частина населення, яка володіє необхідними фізичними і духовними здібностями, загальноосвітніми і професійними знаннями для роботи в господарстві. До трудових ресурсів України відносять працездатне населення: чоловіки у віці 16-60 років, жінки у віці -16-60 років, а також працюючі підлітки у віці до 16 років і особи пенсійного віку, які беруть участь у суспільному виробництві. Людські ресурси, їх праця – це розум, зусилля людей, використанні у виробництві й у сфері послуг..

Поняття «трудові ресурси» вживається у світовій практиці рідко. Частіше використовується поняття «економічно активне населення».

Аналіз схеми і виведення поняття ЕАН.

Населення	молодше за працездатний вік (від 0 до 16р.)
	працездатного віку (чоловіки від 16 до 60р.), жінки (від 16 до 60р.)
	Ті, хто утримуються в спец.закладах (тюрмах, псих. лікарнях)
	Ті, хто потенційно мають можливість працювати, але не працюють загалом
	(домогосподарки, пенсіонери, студенти)
	Безробітні, які активно шукають роботу
	Зайняті, які мають роботу

ЕАН - це частина населення, зайнята суспільно-корисною діяльністю, яка приносить прибуток. Щодо цього визначення хочу нагадати думку відомого економіста Адама Смітта: «Дайте людям можливість зробити свої справи – і справи йтимуть своїм звичаєм». До речі, ці слова стали девізом вільного ринку. Зачитування в підручнику рубрики «Україна і світ».

3.Прийом «Аналітичний практикум»

На основі цифрових даних побудуйте кругову діаграму галузевої структури трудових ресурсів та зробіть висновок:

Промисловість – 26,5%

-Будівництво -7,5%

-Сільське і лісове господарство – 19, 6%

-Невиробнича сфера – 33%

-Транспорт і зв'язок – 13,4%

4.Ринок праці. Безробіття.

Однією із рис ринкової економіки є таке хворобливе соціальне явище, як безробіття. В 2007 році в Україні налічувалося 673,1тис. осіб безробітних, що

становило 3,3% від економічно активного населення. Більше половини безробітних – жінки.

Випереджальне завдання: дані з центру зайнятості м.Новомосковська.(Повідомлення учня).

5.Робота з підручником. Запис визначення «безробіття» в словники.

Безробіття – це переважання пропозиції вільної робочої сили над попитом на неї. Хто такі безробітні?

Це люди працездатного віку, які з незалежних від них причин не мають заробітку, що зареєстровані в державній службі зайнятості..

Офіційного статусу безробітних набули 97% незайнятих громадян. , із них 72% отримували допомогу по безробіттю. Серед безробітних майже кожний другий раніше займав місце працівника, а кожний четвертий – посаду службовця або не мав професійної підготовки.

Мал. 24 в підручнику.– аналіз стовпчикової діаграми «Зайнятість населення України за видами економічної діяльності»

6.Робота з атласами. Знаходження областей.

Найвищий рівень забезпеченості трудовими ресурсами мають західні області: Закарпатська, Львівська, Івано-Франківська (показ на карті). Так, у Закарпатській області частка працездатного населення становить 56% , дітей і підлітків – 28%, тобто тут більший приток робочої сили молодого віку.

У південних областях існує проблема дефіциту трудових ресурсів. Це непрацедефіцитний регіон. Тут переважають галузі, що потребують великої кількості робочих рук, особливо жіночих. Здебільшого це сільські райони, де найменша густота населення.

Статистика: В Україні на 100 осіб працездатного віку припадає 78 осіб у непрацездатному віці. Це дуже високе демографічно-економічне навантаження на працездатне населення.

Проблемне питання: які ж причини виникнення безробіття?

- падіння виробництва;
- нові робочі місця створюються повільно;
- В Україні немає достатнього досвіду у сфері працевлаштування.

Ділова гра «Якби я був...» Обговорення шляхів подолання безробіття.

- збільшення робочих місць;
- розвиток галузей сфери обслуговування;
- розвиток індивідуальних господарств;
- у промислових районах розвивати галузі легкої промисловості, щоб зайняти жіночі руки.

IV. Закріплення вивченого матеріалу.

Тести.

1.Частину населення, яка бере чи може брати участь у трудовій діяльності називають:

- а) ЕАН

- б) трудовими ресурсами
- в) безробітними

2. Причина виникнення безробіття в Україні:

- а) висока частка міського населення
- б) переважання в статевій структурі чоловіків
- в) Падіння виробництва; повільне створення нових місць.

3. Економічно активне населення – це...

- а) трудові ресурси держави
- б) частина населення, зайнята суспільно корисною працею, яка приносить прибуток
- в) міра замученості людей до трудової діяльності.

У. Підсумок уроку.

Прийом «Роблю висновок» «Я зрозуміла...» : Україна має величезні трудові ресурси, при цьому зайнятість працездатного населення недостатня. Трудові ресурси нашої країни мають високий рівень професіоналізму і кваліфікації. Через кілька років ви закінчите школу і перед вами постане питання, куди влаштуватися на роботу, чи може піти вчитися.

Запам'ятайте формулу: « Хочу – можу – треба». Хочу – це те, чим вас зацікавлює професія. Можу – це ваші здібності, можливості, стан здоров'я, що потрібні для вашої професії. Треба – це попит на обрану професію на міському та регіональному ринку праці.

УІІ. Домашнє завдання.

- Прочитати параграф 10.
- повторити всю тему «Населення України»
- знайти дані про безробіття на сайті ukrstat.gov.ua.